

**«Затверджено»**

**Голова Приймально і комісії,**

**ректор**



**Б.Г. Херсонський**

**(протокол № 3 від 28.02.2020р.)**

**ПРОГРАМА**

**ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**Освітній рівень: «Магістр»**

**Спеціальність 053 «Психологія»**

**(базова вища освіта зі спеціальності «Психологія»,**

**«Практична психологія»)**

**«Погоджено»**

**Голова фахової атестаційної комісії,**

**професор кафедри клінічної психології**

**І.П. Лисенко**

**Київ 2020р.**

## **I. Структура програми.**

### ***Блок 1. Історія психології.***

Теорія психології та теорії людської цивілізації: напрямки вивчення і тлумачення. Культурологічний принцип в історії психології. Феноменологічний принцип в історії психології. Екзистенціальний принцип в історії психології. Історичне становлення предмета психології. Донауковий період розвитку психологічної думки. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього Світу. Фундаментальні проблеми античної філософії. Розвиток психологічної думки в епоху Відродження. Наукова революція: загальна характеристика. Формування нового типу знання. Епоха Просвітництва. Науковий період історії психології і система психологічних вчень. Психологічна лабораторія В. Вундта. Початок наукової психології. Г. 1. Челпанова. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку. Психологія часів Радянського Союзу. Вітчизняна психологія: школи і напрями.

### ***Блок 2. Загальна психологія. Психологія особистості.***

Предмет психології, його особливості та історія становлення. Міждисциплінарні зв'язки психології та її місце в системі психологічного знання. Етапи становлення системи знань про природу психічного. Місце психології в системі наук. Основні підходи до класифікації психічних явищ. Система явищ, що вивчаються в сучасній психології. Класифікація і сутність методів психологічного дослідження. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Види та функції відчуттів. Види, функції та властивості сприймання. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Загальне уявлення про увагу. Види уваги. Властивості та функції уваги. Загальне уявлення про пам'ять. Основні фактори та закономірності психології пам'яті. Пам'ять як загальний компонент всіх психічних процесів. Процеси пам'яті та їх основні характеристики. Поняття про мислення. Мислення та пізнання. Функції, види та характеристики мислення. Уява. Специфічні функції уяви. Теорії та види уяви. Воля та її основні ознаки. Значення волі у житті людини. Теорії волі. Вольова регуляція поведінки. Поняття про емоції. Роль емоцій у житті людини. Функції емоцій. Відмінність емоцій від почуттів та відчуттів. Класифікація емоцій та види. Психологічні теорії емоцій. Розвиток емоційно-особистісної сфери у людини. Емоційні стани особистості. Поняття психічних станів, їх властивості та класифікація. Типові позитивні психічні стани та їх попередження. Творче натхнення. Роль психічного стану професійної зацікавленості. Поняття темпераменту. Типи темпераментів. Позитивні та негативні сторони типів темпераменту. Поняття характеру. Типологія характерів. Акцентуації характеру. Особистість і характер людини. Теорії особистості у зарубіжній та вітчизняній психології. Загальне уявлення про здібності. Загальні та спеціальні здібності. Поняття обдарованості та задатків.

### ***Блок 3. Соціальна психологія.***

Виникнення та становлення соціальної психології. Психологія спілкування. Засоби комунікацій. Бар'єри спілкування. Психологія груп. Поняття про соціальну групу. Класифікація груп. Форми соціального контролю на рівні великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Процеси та механізми групової динаміки. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномен лідерства.

### ***Блок 4. Вікова психологія.***

Загальні закономірності психічного розвитку. Педологія як комплексна наука про дитину. Поняття про психічний розвиток. Чинники психічного розвитку. Механізми психічного розвитку. Кризи вікового розвитку, їх зміст. Стадії психічного розвитку. Періодизації розвитку особистості. Психологія немовляти. Психологічна характеристика раннього дитинства. Психологія середнього дитинства. Психологічні особливості підліткового та юнацького віку. Психологія дорослості. Психологія старості. Геронтопсихологія.

### ***Блок 5. Клінічна психологія.***

Феномен здоров'я, як предмет психологічного аналізу. Індикатори психічного здоров'я. Стан фрустрації. Особливості перебігу. Стан тривалої/хронічної нервово-психічної напруги. Поняття і види нейромедіаторів. Основні концепції виникнення психосоматичних захворювань. Діагностика та лікування психосоматичних хворих. Поняття про норму та патологію в клінічній психології. Розділи клінічної психології та їх зв'язок з іншими науками. Сенсорні процеси та різновиди їх порушень. Основні властивості уваги та їх експериментальне дослідження. Методики дослідження уваги. Функціональна асиметрія головного мозку. Неврологічні засади когнітивних особливостей ліворуких дітей. Психологічні прояви соматизованої депресії. Психогенні сексуальні розлади. Нетипова сексуальна поведінка. Класифікація методів психологічних досліджень. Поняття етіології і патогенезу; класифікація психічних хвороб. Типи перебігу психічних захворювань. Загальна психопатологія, поняття симптому, синдрому; продуктивні та негативні симптоми; психотичний і непсихотичний рівень психічних розладів. Розлади сприйняття. Поняття маячення. Види маячення. Порушення пам'яті, уваги та мислення. Аномалії емоційної сфери особистості. Патопсихологічні реєстр-синдроми. Етика психологічної взаємодії.

..

### ***Блок 6. Психологічна діагностика.***

Психологічна діагностика як наука. Предмет та завдання психодіагностики. Загальна класифікація методів психологічної діагностики. Поняття про діагностичні підходи та їх характеристика. Класифікація об'єктивних психодіагностичних методик. Специфіка суб'єктивних

психодіагностичних методик. Етапи психодіагностичного обстеження особистості. Поняття генеральної сукупності. Вибіркова сукупність. Репрезентативність вибіркової сукупності. Поняття стандартизації. Характеристика форм стандартизації. Феномен проєкції у діагностиці особистості. Види проєкції, їх характеристика. Класифікація основних проєктивних методик. Роль стимулу в проєктивних методиках. Специфіка асоціативних методів: їх види, характеристика. Психологічний діагноз. Особливості та рівні психологічного діагнозу. Тест. Види тестів. Сфера застосування тестів. Основні проблеми у визначенні поняття «інтелект». Аналіз факторів формування інтелекту. Діагностика розумового розвитку та інтелекту. Характеристики ефективних тестів. Специфіка адаптації іноземних методик. Кількісна та якісна обробка результатів психологічного дослідження. Професійно-етичні принципи у психодіагностиці. Міжпредметні зв'язки психодіагностики, диференціальної психології та психометрії. Психодіагностика та суміжні напрямки досліджень. Сучасний стан та перспективи розвитку психодіагностики.

### ***Блок 7. Психологічне консультування та психотерапія.***

Цілі та методи психологічного консультування. Принципи організації консультативної взаємодії. Моделі консультативної допомоги. Техніки консультування. Цілі та методи психологічної психотерапії. Напрями та школи психотерапії. Організаційні засади роботи психотерапевта. Етичні та професійні вимоги до підготовки та діяльності психотерапевта. Феномен професійного вигорання психотерапевта.

## **II. Питання на іспит.**

1. Теорія психології та теорії людської цивілізації: напрямки вивчення і тлумачення.
2. Культурологічний, феноменологічний та екзистенціальний принципи в історії психології.
3. Історичне становлення предмета психології.
4. Донауковий період розвитку психологічної думки.
5. Фундаментальні проблеми античної філософії.
6. Розвиток психологічної думки в епоху Відродження.
7. Епоха Просвітництва.
8. Науковий період історії психології і система психологічних вчень.
9. Психологічна лабораторія В. Вундта.
10. Початок наукової психології. Г. І. Челпанова.
11. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку
12. Психологія часів Радянського Союзу.
13. Вітчизняна психологія: школи і напрями.
14. Предмет психології, його особливості та історія становлення.  
Міждисциплінарні зв'язки психології та її місце в системі психологічного знання.
15. Місце психології в системі наук.
16. Основні підходи до класифікації психічних явищ.

- 17.Класифікація і сутність методів психологічного дослідження.
- 18.Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів.
- 19.Види та функції відчуттів.
- 20.Види, функції та властивості сприймання.
- 21.Загальна характеристика пізнавальних процесів.
- 22.Загальне уявлення про увагу.
- 23.Види, властивості та функції уваги.
- 24.Основні фактори та закономірності психології пам'яті.
- 25.Процеси пам'яті та їх основні характеристики.
- 26.Поняття про мислення. Мислення та пізнання.
- 27.Функції, види та характеристики мислення.
- 28.Уява. Специфічні функції уяви. Теорії та види уяви.
- 29.Воля та її основні ознаки.
- 30.Теорії волі.
- 31.Вольова регуляція поведінки.
- 32.Поняття про емоції.
- 33.Функції емоцій.
- 34.Класифікація емоцій та види.
- 35.Психологічні теорії емоцій.
- 36.Розвиток емоційно-особистісної сфери у людини.
- 37.Емоційні стани особистості.
- 38.Поняття психічних станів, їх властивості та класифікація.
- 39.Типові позитивні психічні стани та їх попередження.
- 40.Поняття темпераменту. Типи темпераментів.
- 41.Поняття характеру. Типологія характерів.
- 42.Акцентуації характеру.
- 43.Теорії особистості у зарубіжній та вітчизняній психології.
- 44.Загальні та спеціальні здібності.
- 45.Поняття обдарованості та задатків.
- 46.Виникнення та становлення соціальної психології.
- 47.Психологія спілкування.
- 48.Засоби комунікацій.
- 49.Психологія груп.
- 50.Поняття про соціальну групу.
- 51.Класифікація груп.
- 52.Психологічні закономірності масової поведінки.
- 53.Процеси та механізми групової динаміки.
- 54.Конфлікт як явище групової динаміки.
- 55.Феномен лідерства.
- 56.Загальні закономірності психічного розвитку.
- 57.Механізми психічного розвитку.
- 58.Кризи вікового розвитку, їх зміст.
- 59.Стадії психічного розвитку.
- 60.Періодизації розвитку особистості.
- 61.Психологія немовляти.
- 62.Психологічна характеристика раннього дитинства.
- 63.Психологія середнього дитинства.

64. Психологічні особливості підліткового та юнацького віку.
65. Психологія дорослості.
66. Психологія старості.
67. Геронтопсихологія.
68. Феномен здоров'я, як предмет психологічного аналізу.
69. Стан фрустрації.
70. Стан тривалої/хронічної нервово-психічної напруги.
71. Основні концепції виникнення психосоматичних захворювань.
72. Поняття про норму та патологію в клінічній психології.
73. Розділи клінічної психології та їх зв'язок з іншими науками.
74. Сенсорні процеси та різновиди їх порушень.
75. Основні властивості уваги та їх експериментальне дослідження.
76. Функціональна асиметрія головного мозку.
77. Класифікація методів психологічних досліджень.
78. Поняття етіології і патогенезу; класифікація психічних хвороб.
79. Типи перебігу психічних захворювань.
80. Загальна психопатологія, поняття симптому, синдрому; продуктивні та негативні симптоми; психотичний і непсихотичний рівень психічних розладів.
81. Розлади сприйняття.
82. Поняття маячення. Види маячення.
83. Порушення пам'яті, уваги та мислення.
84. Аномалії емоційної сфери особистості.
85. Патопсихологічні реєстр-синдроми. Етика психологічної взаємодії.
86. Психологічна діагностика як наука.
87. Предмет та завдання психодіагностики.
88. Загальна класифікація методів психологічної діагностики.
89. Поняття про діагностичні підходи та їх характеристика.
90. Класифікація об'єктивних психодіагностичних методик.
91. Специфіка суб'єктивних психодіагностичних методик.
92. Етапи психодіагностичного обстеження особистості.
93. Поняття генеральної сукупності.
94. Вибіркова сукупність.
95. Репрезентативність вибіркової сукупності.
96. Поняття стандартизації.
97. Феномен проекції у діагностиці особистості.
98. Види проекції, їх характеристика.
99. Класифікація основних проєктивних методик.
100. Психологічний діагноз.
101. Тест. Види тестів. Сфера застосування тестів.
102. Основні проблеми у визначенні поняття «інтелект».
103. Характеристики ефективних тестів.
104. Сучасний стан та перспективи розвитку психодіагностики.
105. Цілі та методи психологічного консультування.
106. Принципи організації консультативної взаємодії.
107. Техніки консультування.
108. Цілі та методи психологічної психотерапії.

109. Напрями та школи психотерапії.
110. Організаційні засади роботи психотерапевта.
111. Етичні та професійні вимоги до підготовки та діяльності психотерапевта. Феномен професійного вигорання психотерапевта.

### **III. Критерії оцінювання**

**190 -200 балів** - «Відмінно» - абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- чітку, послідовну, логічну відповідь на поставлене запитання, повне розкриття змісту матеріалу;
- вільне володіння спеціальною термінологією
- правильно застосовувати одержані знання, уміння та навички з різних дисциплін для вирішення практичних завдань.

**174 - 189 балів** - «Добре» - абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повністю послідовно розкрити зміст матеріалу;
- вільне володіння спеціальною термінологією;
- правильно застосовувати одержані знання, уміння та навички з різних дисциплін та вирішення практичних завдань.

**100 - 173 балів** - «Задовільно» - абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питання викладено частково, не завжди послідовно;
- у відповідях є помилки у використанні окремих понять;
- при вирішенні поставленої проблеми не розуміє шляхів практичного використання конкретної інформації.

**1 – 99 балів** - «Незадовільно» - абітурієнт отримує, не виявивши знань та вмінь:

- основний зміст завдання не розкрито;
- допущено грубі помилки у відповідях;
- відсутність володіння спеціальною термінологією.

### ***IV. Рекомендована література.***

1. Айзенк Г.Ю. Структура личности. – М., 1999.
2. Айсмонтас Б.Б. Общая психология: Схемы. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – 288с.
3. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания. – М., 1977.
4. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. - СПб.: Питер, 1999.- 487 с.
5. Андреева Г.М. Социальная психология. М.. 2003
6. Бодалев А.А., Столин В.В. Общая психодиагностика / А.А. Бодалев, В.В. Столин. – СПб.: Изд-во «Речь», 2000. – 440 с.

7. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2003. – 352 с.
8. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф.
9. Варій М.Й. Загальна психологія. Підручник затверджений МОН України/ Издательство: Центр учебной литературы: 2009. - 968 стр.
10. Введение в психологию / Под. ред. А.В. Петровского. – М.: АCADEMIA, 1996. – С. 36-38, 61-69.
11. Веккер Л.М. Психические процессы. В 3 т. Т.3. Субъект. Переживание. Действие. Сознание. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1981. – 325с.
12. Вудворте Р. Экспериментальная психология: Пер. с англ. – М., 1950.
13. Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6 т. – М., 1984.
14. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию: Курс лекций. – М.: ЧеРо, при участии издательства «Юрайт», 2001. – 336с.
15. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента: Пер. с англ. – М., 1982.
16. Грегори Р.Л. Разумный глаз. – М., 1972.
17. Дж. Гласс, Дж. Стенли Статистические методы в педагогике и психологии / под. общ. ред. Ю. П. Адлера - М.: Прогресс, 1976.
18. Дружинин В.Н. Структура и логика психологического исследования. – М., 1994.
19. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология. – СПб., 2002.
20. Загальна психологія: Навчальний посібник / Варій М. Й. - 3-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2010.- 968 с.
21. Зейгарник Б.В. Патопсихология
22. Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий / Е.П. Ильин. – СПб.: Питер, 2004. – 701 с.
23. Исследование в психологии: методы и планирование / Дж. Гудвин. – СПб., 2004.
24. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология. – М., 2003
25. Куликов Л.В. Введение в психологическое исследование. – СПб, 1994.
26. Леонтьев А.Д. Деятельность. Сознание. Личность. – М., 1982.
27. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. – М., 1984.
28. Лурия А.Р. Нейропсихология. – М., 1975.
29. Максименко С.Д. Общая психология. М.: Рефл-бук, К.: Ваклер. – 1999. – 528с.
30. Михайлов С. Эмпирическое социологическое исследование / С. Михайлов. – М.: Прогресс, 1975.
31. Немов Р.С. Психология. Кн.3. Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика / Р.С. Немов. - М.: Просвещение, 1995.- 508 с.
32. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. Кн. 1. Общие основы психологии. – 3-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. – 688с.
33. Общая психодиагностика / Под ред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. – М.: МГУ, 1987.



- 34.Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии – Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс». – Т.1., 1996. – 416с.
- 35.Подмазин С.И. Тесты для диагностики акцентуаций характера / Под ред. Ю.З. Гильбуха. – К., 1995.
- 36.Практикум по психологии / Под ред. Леонтьева А.Н., Гиппенрейтер Ю.Б. – М.: МГУ, 1972. – 364 с.
- 37.Процесс социального исследования / Под общ.ред. Ю.Е. Волкова. – М.: Прогресс, 1975.
- 38.Психодиагностика: учебное пособие / Под ред. Гуревича К.М., Борисовой Е.М. – М.: МСПИ, 2001. – 368 с.
- 39.Психология индивидуальных различий. Тексты / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер и др. – М.: МГУ, 1982. – 320 с.
- 40.Психология. Словарь / под ред. А.В. Петровского и М.Г. Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990.
- 41.Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика: методики и тесты. Учеб.пособие / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2002. – 672 с.
- 42.Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: Учеб.пособие: В 2 кн. / Е.И. Рогов. – 3-е изд. – М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.
- 43.Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2004. – 713с.
- 44.Холодная М.А. Психология интеллекта / М.А. Холодная. – СПб.: Питер, 2001. – 507 с.
- 45.Худик В.А. Психологическая диагностика детского развития: методы исследования / В.А. Худик. – К.: Освіта, 1992. – 220 с.
- 46.Экспериментальная психология / Под ред. П. Фресса, Ж. Пиаже. – М, 1966-1978.
- 47.Ярошевский М.Г. История психологии. – М., 1976.